Algemene beschouwingen begroting 2027

Voorzitter,

Voor ons ligt de begroting 2027.

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor iedereen die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze begroting, zowel financieel als inhoudelijk.

De begroting vormt voor ons de financiële vertaling van de kadernota die we op 7 juli hebben vastgesteld.

De cijfers die vandaag voorliggen laten geen grote veranderingen zien. Integendeel, zij schetsen een stabiel en positief financieel beeld voor 2027 en de jaren daarna.

Betekent dit nu dat we achterover kunnen leunen? Zeer zeker niet.

Ook in de komende jaren zullen wij zorgvuldig rentmeesterschap moeten blijven betrachten. Financiële stabiliteit is geen vanzelfsprekendheid en vraagt voortdurend aandacht.

Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkelingen binnen de jeugdzorg. De kosten blijven hoog en de uitdagingen zijn groot. Over de toekomstbestendigheid hiervan gaan wij graag het gesprek aan met het college en de raad.

Daarnaast horen wij graag of de begroting volledig is aangepast aan de meest recente ontwikkelingen, waaronder de gevolgen van de septembercirculaire.

Voor onze fractie staan vijf onderwerpen centraal.

1. Dynamisch bouwplan

Wonen blijft een van de grootste opgaven van deze tijd. Daarom vinden wij het belangrijk dat een dynamisch bouwplan niet alleen een overzicht is van projecten, maar ook een instrument waarmee wij actief kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende woonbehoeften.

Voor onze fractie staat voorop dat er voldoende woningen worden gerealiseerd voor alle doelgroepen. Jongeren moeten de mogelijkheid krijgen om in onze gemeente te blijven wonen. Starters hebben behoefte aan betaalbare woningen. Gezinnen zoeken ruimte om door te groeien en ouderen moeten kunnen beschikken over passende woningen die aansluiten bij hun levensfase.

Daarbij zien wij verschuivingen op de woningmarkt. De vraag naar middenhuur neemt toe, terwijl koopwoningen voor veel inwoners niet bereikbaar zijn. Ook zijn sociale huurwoningen niet voor iedereen toegankelijk.

Daarnaast groeit de behoefte aan levensloopbestendige en gelijkvloerse woningen, zodat senioren langer binnen hun kern kunnen blijven wonen.

Wij vinden het daarom belangrijk dat het dynamisch bouwplan voortdurend inzicht geeft in:

- de actuele woonbehoefte per doelgroep;

- de verhouding tussen sociale huur, middenhuur en koop;
- de behoefte aan levensloopbestendige woningen;
- de mogelijkheden voor doorstroming;
- de voortgang van projecten;
- kansen om plannen te versnellen of, waar nodig, bij te sturen.

Daarnaast vragen wij aandacht voor innovatieve woonconcepten, zoals geclusterde seniorenwoningen, mantelzorgwoningen en flexibele woonvormen die sneller kunnen worden gerealiseerd.

Voor onze fractie moet het dynamisch bouwplan dan ook een levend document zijn dat periodiek wordt geactualiseerd en besproken.

Uiteindelijk gaat het niet alleen om het aantal woningen dat wordt gebouwd, maar vooral om het bouwen van de juiste woningen, op de juiste plek en voor de juiste doelgroep.

Dat is wat een echt dynamisch bouwplan ons zou moeten laten zien.

2. Dynamisch duurzaamheidsplan

Ook op het gebied van duurzaamheid vragen wij om meer duidelijkheid en inzicht.

Voor onze fractie is duurzaamheid geen doel op zich, maar een middel om Beekdaelen toekomstbestendig, betaalbaar en leefbaar te houden.

Juist daarom vinden wij dat ambities concreet en meetbaar moeten zijn.

Waar ligt onze stip op de horizon? Welke doelen willen wij in 2030 en daarna bereiken en welke keuzes horen daarbij? En misschien nog belangrijker: liggen wij op schema of niet?

Wij pleiten daarom voor een dynamisch duurzaamheidsplan dat inzicht geeft in doelstellingen, prioriteiten, voortgang en resultaten. Een plan waarmee de raad daadwerkelijk kan sturen en controleren.

Daarnaast vragen wij het college om realistische keuzes te maken. Niet iedere ambitie kan tegelijk worden gerealiseerd en niet iedere maatregel levert dezelfde effecten op. Juist daarom zijn heldere keuzes noodzakelijk.

Kan de portefeuillehouder toezeggen dat de raad periodiek inzicht krijgt in de voortgang van de duurzaamheidsdoelen via een dynamisch en actueel duurzaamheidsplan?

3. Accommodatiebeleid

Het accommodatiebeleid verdient eveneens nadrukkelijke aandacht.

Hierbij denken wij aan het Integraal Huisvestingsplan voor scholen, de toekomst van sportaccommodaties en de positie van onze kerkgebouwen.

Met name ten aanzien van de kerken vinden wij dat het bisdom actief betrokken moet worden bij de gesprekken. Hoe ziet men zelf de toekomst van deze gebouwen en welke financiële verantwoordelijkheid neemt men daarbij?

Het mag en kan niet zo zijn dat alle toekomstige lasten automatisch bij de gemeente terechtkomen.

Een gezamenlijke visie en gedeelde verantwoordelijkheid zijn dan ook noodzakelijk.

4. Veiligheid

Veiligheid blijft een kerntaak van de overheid.

Wij vragen daarom extra aandacht voor veilige school-thuisroutes. Waar mogelijk moeten verkeerssituaties worden aangepast, zodat scholieren veilig naar school kunnen reizen.

Daarbij hoort niet alleen een veilige inrichting van de openbare ruimte, maar ook adequate handhaving.

Het inrichten van wegen als 30-kilometerzones heeft weinig effect wanneer er niet of nauwelijks gecontroleerd wordt.

Wij begrijpen dat de politie kampt met beperkte capaciteit, maar dit mag geen reden zijn om handhaving los te laten.

Daarom vragen wij het college zich actief te blijven inzetten richting politie en andere partners om controles mogelijk te maken op locaties waar de gemeente heeft geïnvesteerd in verkeersveiligheid.

Kan de portefeuillehouder dit toezeggen en hierover periodiek rapporteren?

Daarnaast vragen wij nadrukkelijk aandacht voor ondermijning.

Criminele activiteiten die zich vermengen met de bovenwereld vormen een bedreiging voor de veiligheid, leefbaarheid en het vertrouwen in de overheid.

Ondermijning vraagt om blijvende alertheid en een nauwe samenwerking tussen gemeente, politie en andere partners. Ook voldoende bewustwording bij inwoners en ondernemers is hierbij van groot belang.

Kan de portefeuillehouder aangeven hoe de aanpak van ondermijning de komende jaren verder wordt versterkt en hoe de raad hierover periodiek wordt geïnformeerd?

Veiligheid vraagt immers niet alleen om regels, maar ook om naleving, handhaving en een daadkrachtige aanpak van criminaliteit.

5. De inwoner centraal

Tot slot staat voor ons de inwoner centraal.

Gemeentelijke dienstverlening moet open, transparant en toegankelijk zijn.

Inwoners moeten weten waar zij aan toe zijn, maar ook duidelijkheid krijgen over wanneer zij een antwoord op hun vraag kunnen verwachten.

Goede dienstverlening begint bij heldere communicatie en het nakomen van verwachtingen.

Daarbij hoort ook dat de gemeente duidelijk maakt welke servicenormen zij hanteert en in hoeverre deze worden gehaald.

Daarom vragen wij of de portefeuillehouder kan toezeggen dat er concrete KPI's en servicenormen worden opgesteld voor gemeentelijke dienstverlening.

Denk daarbij aan reactietermijnen, afhandelingstermijnen en terugkoppelmomenten.

Op deze manier weten inwoners wat zij van de gemeente mogen verwachten en kan de raad monitoren of deze verwachtingen daadwerkelijk worden waargemaakt.

Tot slot

Voorzitter,

De begroting voor 2027 biedt een solide basis voor de toekomst. Dat stemt positief.

Tegelijkertijd vragen de uitdagingen op het gebied van wonen, zorg, voorzieningen en veiligheid voortdurend aandacht en scherpe keuzes.

Daarnaast vraagt de toekomst om voortdurende alertheid op financiële risico's van posten die nu nog als PM zijn opgenomen en op nieuw beleid met structurele gevolgen voor deze begroting.

Juist daarom moeten we blijven investeren in wat voor onze inwoners belangrijk is:

voldoende woningen, toekomstbestendige voorzieningen, een veilige leefomgeving en een gemeente die betrouwbaar en bereikbaar is.

Dit zal om keuzes vragen die wij samen moeten maken, juist om financieel gezond te blijven en de regie te houden over onze eigen toekomst.

Laten we samen bouwen aan die toekomst.

Dank u wel.